

PANNÓNIA KÖNYVTÁR

SZERKESZTI:
DR. GORKA SÁNDOR

79.

NEMZETISÉGI ELV ÉS MAGYARSÁG

ÍRTA

DR. ABAY GYULA

PÉCS, 1943.

Felelős kiadó: Dr. Gorka Sándor,
DUNÁNTÚL PÉCSI EGYETEMI KÖNYVKIADÓ ÉS NYOMDA R.-T. PÉCSETT.
A nyomdáért felelős: Mészáros József igazgató.

Az első világháborút Magyarország szempontjából befejező trianoni béketárgyaláson két államrendező elv ütközött egymással össze. Az egyik a *történelmi elv* volt, amelyet természetesen a magyar békeküldöttség képviselt, míg a másiknak, a *nemzetiségi elvnek*, az álláspontján a győztes hatalmak állottak.

A *történelmi* elvet a múltban mint a legitimitás, törvényesség eivét is ismerték, mely alakjában uralkodó családok trónviszályaiban jutott különös szerephez. Ismert megjelenési módja aztán a történelmi elvnek a jogfolytonosság elve, mely a törvényességnél már általánosabb érvényre tarthat igényt. Ebben az alakjában *visít* szerepe például nálunk 1867-ben az uralkodó és a nemzet kiegyezésénél. A történelmi elvnek meg ennél is általánosabb alakja volt ellenben az, amelyet a magyar békeküldöttségnek 1920-ban képviselnie kellett. A történelmi elvnek ez az értelmezése nem kevesebbet foglalt magában, mint a dolgok természetes rendjére való utalást. A magyar békeküldöttség a történelmi elvnek Magyarországra vonatkoztatott meghatározását az 1920. január 14-én átnyújtott II. jegyzékben, de különösen e jegyzék mellékletét alkotó kivonatban fejtette ki s amíg magában a jegyzékben még csak a jogfolytonosságra utalt, addig a jegyzék összefoglaló kivonatában a történelem tanúságtétele már a dolgok természetét hivatott kifejezésre juttatni, amint az az ország földrajzi és gazdasági egységében megnyilvánult. A történelmi elvnek ez a magyar vonatkozású két klasszikus meghatározása a következőképen Wngzik:

„Magyarország azóta, amióta a Közép-Duna egységes medencéjében, amelyben addig szétszórt pásztortörzsek éltek, a magyarok megalkották és a természetes védőbástyáig, a Kárpátokig kiterjesztették az első államot, ez az állam soha meg nem szűnt jogfolytonosságban, mint Magyarország — Krisztus után 1000-tól mint magyar királyság — fennállani.“¹

¹ A magyar béketárgyalások. A m. kir. külügyminisztérium kiadása. Budapest, 1920. I. kötet, 3. lap.

„A Magyarországnak nevezett csoportosulás így áll fenn, több iránt tíz évszázad óta; ellenállott a legborzasztóbb támadásoknak és betöréseknek s mindig, amikor átmenetileg csorbát szenvedett* mintegy automatikusan állt ismét helyre, a könnyen megállapítható belső erők működése folytán. Ez a csoportosulás tehát nem lehet mesterséges. Mellőzzék, ha úgy tetszik, a történelmet, mint a politikai konstrukció eszközét, de nem utasíthatják el, mint tanút; amikor tíz századon keresztül mindig ugyanazt mondja nekünk, a dolgok természete beszél belőle. A dolgok természete, amely ezt a területet a politikai egységre predestinálja s amely Hem engedi, hogy büntetlenül szakítsanak el belőle akármilyen részt: a földrajzi egység és a gazdasági egység.“²

A történelmi elvnek ezzel a magyar érdekű meghatározásával szemben a *nemzetiségi elv* állott. A nemzetiségi elv tulajdonképpen a nagy francia forradalomra vezethető vissza, mert ez mondta ki az emberi jogok deklarációjában, hogy a népek valamennyien függetlenek és szuverének, ez a szuverenitás elidegeníthetetlen, bármennyi legyen is az egyes népeket alkotó egyének száma és bármekkora legyen is az egyes népek által elfoglalt terület kiterjedése. Az emberi jogoknak ezen a deklarációján alapult aztán a népek önrendelkezési jogának az a követelménye, amelynek WILSON amerikai elnök írhatta 14 pontja adott kifejezést az elnöknek 1918. január 8-án tartott beszédében. E 14 pont közül a tizedik volt az, amely a monarchia népeinek önrendelkezési jogát, mint önálló fejlődésük legszabadabb alkalmát, proklamálta, E 10. pont eredeti szövege így hangzott:

„The peoples of Austria-Hungary whose place among the nations we wish to see safeguarded and assured, should be accorded the freest opportunity of autonomous development.“¹⁵

A nemzetiségi elvnek tulajdonképpen kétféle érvényesítése lehetséges. Az egyik a *népszámlálások* alkalmával *gyűjtött* bevallásokon alapszik, amikor persze a megszámoltak válasza a feltett kérdéstől függ, mely kérdés vagy egyenesen a nemzetiséget, esetleg azonban csak a nemzetiség legjellegzetesebb ismertető jelét, a megszámoltak anyanyelvét, néha pedig még ezt sem, hanem csak rendes érintkezési nyelvüket tudakolja. Az önrendelkezési jognak már inkább a nemzetiségi elv másik érvényesítési módja.

² Ugyanott, 19. lap.

³ The Fourteen Points. Encyclopedia Britannica. 14. kiad, London, 1929, 9. köt. 566 lap.

a népszavazás felel meg, amikor a feltett kérdés egyenesen arra nézve kér feleletet, hogy a szavazók akarnak-e egy meghatározott államban, meghatározott népekkel együtt és meghatározott kormány formában élni. A magyar békeküldöttség nem is mulasztotta el, hogy a nemzetiségi elv alkalmazása esetére ezt a második érvnyesítési módot igényelje, de eltekintse a soproni népszavazástól, ez az indítvány nem talált elfogadtatásra s annak ellenére, hogy a magyar népszámlálási eredmények teljes megbízhatóságának elfogadására sem mutattak hajlandóságot, mégis ezeket vették alapul, miközben teljes tudatában voltak annak is, hogy jelentékeny magyar kisebbségeket is elcsatoltak az anyaországtól. Ezt ismerték el 1920. május 6-án a békefeltételek átnyújtását kísérő levélben, amely a levelet aláíró béketárgyalási elnökről MILLERAND-lele kísérőlevélként él a magyar köztudatban. Ennek a kísérőlevélnek idevonatkozó szakasza egyben válasz is a magyar békeküldöttség képviselte történelmi elvre, úgyszintén meghatározása annak is, hogy a győztes hatalmak a nemzetiségi elvet mily méreteken és módon látták Magyarországra alkalmazhatónak. Ezt a választ is csak szó szerinti szövegében lehet megítélni, amely a következőképpen szól:

„Középeurópa néprajzi viszonyai valóban olyanok, hogy lehetetlen, hogy a politikai határok az egész vonalon egybeessenek az ethnikai határokkal. Ebből következik — a szövetséges és társult hatalmak sajnálattal hajoltak meg a szükségesség előtt —, hogy a magyar népesség egyes gócainak egy más állam szuverenitása alá kell kerülni. Azonban erre a helyzetre nem lehet hivatkozni azzal az állítással, hogy jobb lett volna nem bolygatni a régi területi állapotot. A dolgok meglevő rendje, mégha ezer éves is, nem jogosult a jövőre nézve, ha igazságtalannak találtatt.”⁴

⁴ A magyar béketárgyalások. II. kötet, 487. lap. — LLOYD GEORGE részletesen kitért háborús emlékirataiban azokra a nehézségekre, amelyekkel Ausztria-Magyarország feldarabolásánál találkoztak. A londoni *Daily Telegraph* 1938 nyarán szó szerinti folytatásokban közölte az emlékiratok idevonatkozó részeit s az, 1938 július 22. számból vesszük a következő részletet: „The greatest difficulty arose from the impossibility of deciding which of the contending races predominated in a given area. The Slaves, according to the Imperial Census of 1910, numbered a little over one-half of the total population of the Austro-Hungarian Empire, the Germans just under one-fourth, the Magyars about one-fifth and the Rumans one-seventeenth. But although each of these races was congregated in such preponderant numbers in certain areas as to give those regions a predominant Slav, Czech, German, Magyar or Ruman character to the region, there were districts on the border where the

A dolgok ezeréves rendjét a győztes hatalmak *természetesen* csakis a nemzetiségi elv álláspontjáról nevezhették igazságtalannak, mert hiszen a Duna völgyére támaszkodó Kárpátmedencéből álló történelmi Magyarország földrajzi tájegységét és gazdasági egymásrautaltságát nem lehetett tagadásba venni. A történelmi Magyarország, mint a dolgok természetes rendje, csakis a nemzetiségi elv szempontjából mutatott fogyatkozásokat, mertiiiszew a magyar birodalomban a magyarságnak még 1910-ben is csak relatív többsége volt 48.1 százalékos arányszámával és a társországok nélkül számított Magyarországon is csak 54.5 százalék volt a magyarság többsége, amelyet csak a szórványokban élő és feltétlen államhű német kisebbség 10.4 százalékos arányszámának hozzászámítana tett egy 65 százalékos kormányzóképes többséggé.⁵ A dolgok ezeréves rendjének a nemzetiségi elvvel szemben

races were so intermingled that it was impossible to draw any conclusion as to their ethnic preponderance. Even in the middle of the more clearly defined provinces enclaves were found of a totally different race. Statistics were in hopeless conflict. Each party exaggerated or minimised according to the exigencies of its contentions. I am convinced that there was some deliberate falsification. But most of the misrepresentation from which the Peace Conference suffered arose from the unutterable confusion and intemixtion of races along boundaries everywhere.” — A nemzetiségi elv és az önrendelkezési jog összeütközésére, nevezetesen az 1918 utáni népszavazások eredményeinek a népszámlálási statisztikák megoszlásától való eltérésére jellemző hivatkozásokkal szolgál E. H. CARR-nak *Conditions of Peace* címen 1942 folyamán Londonban megjelent könyve, amely egyébként a kis nemzetiségi egységeknek nagy katonai és gazdasági egységekbe való összefoglalását jelöli meg a jövőfeladatául. Nem aggálytalan követelés ez, mert még a nemzetiségi elv alkalmazásánál előfordultaknál *is* nagyobb igazságtalanságok elkövetésére nyújthat alkalmat. Épp abban van a történelmi elv igazi előnye, hogy a múlttal az emberi önkényeskedésnek bizonyos határt szab.

⁵ „Kulturális, gazdasági és ezen alapuló politikai súly dolgában a magyar után a német következik, amely az országban szerte szétszórva *élvén*, külön nemzetiségi törekvéseket soha nem táplált és létének, fejlődésének egyedüli biztosítékát a magyar állam politikai és nemzeti egységében látván, a magyarsággal összeforrvá, állampolitikai téren teljesen azonos utat követ a magyarsággal A magyar és német elem együttesen az ország lakosságának közel hetven százalékát alkotja és etnikájának hatókörébe esik az ország lakosságának több mint nyolcvan százaléka. Az ország politikai egységét követelő magyar és német elem kulturális és gazdasági téren számszerű erejét messze meghaladó túlsúlyban van a többi fajnép felett, amelyek között még ott is, ahol kisebbséget alkot, éppen kulturális és gazdasági erejénél fogva természetes vezetőszeretpet tölt be.“ AJTAY JÓZSEF: A béke és a nemzetiségi kérdés. Új Nemzedék, 1918. akt. 19. sz., 6. 1. — A német kisebbség helyzete a mai Magyarországon már mindenestre más.

megmutatkozó ellentéte érthetetlen is volna, ha a magyar történelem esetlegességeiből a magyarságra származott végzetserű igazságtalanságok a kellő magyarázattal nem szolgálnának. Magyarország történelmében *négy* nagy korszakot lehet megkülönböztetni. Az *első kettő*, az Árpádháznak 896-tól 1301-ig tartó négy-százéves és a szomszédos országokkal perszonaluniókat létrehozó vegyesházbeli királyoknak 1301-től 1526-ig tartó kétszázéves uralma a magyar történelem ezer esztendejének több mint háromötödét kitölti az ősi országterületnek úgyszólván teljesen zavartalan birtokában és az államalkotó magyarságnak háromnegyedtől négyötödig terjedő számbeli túlsúlya mellett. HUNYADI MÁTYÁS uralkodása idejéről, a XV. század második feléről tájékoztató becslésünk van arra nézve, hogy az országnak mintegy 4 millió főnyi lakosából legalább 3 millió, vagyis 75 % volt a magyar. A dolgok természetes rendje tehát a magyarság nemzetiségi túlsúlyában is megnyilvánult, még hogyha abban a korban a nemzetiségi öntudat és a velejáró nemzetiségi ellentétek is ismeretlen jelenségek voltak. Csak a török előretörés, amely 1453-ban Bizánc birtokába jutott és vele a világtörténelemnek új fordulatot adott, mert az Indiával való szárazföldi összeköttetéstől elvágott Európát a tengeri összeköttetés keresésére és ezzel Amerika felfedezésére készítette, ami a világ súlypontját a Földközi tengerről az Atlanti óceánra tolta át, — és csak a magyar haderőnek a törököktől 1526-ban Mohácsnál elszenvedett veresége szaggatta három, sőt négy részre a történelmi Magyarország politikai egységét a magyar történelem *harmadik* korszakát alkotó kétszáz esztendőre, minek következtében az ország nemzeti egysége, a magyarság főlényes számbeli túlsúlya is veszendőbe ment. A szétszaggatott országnak ez a három, sőt négy része először is az északi felvidékre és a tengerig húzódó nyugati határszélre szorító királyi Magyarország volt, amelynek az országnak mintegy 24 százalékává I kellett beérni, míg az erdélyi magyar fejedelemség a hozzátartozó Partiummal az országnak mintegy 20 százalékára szorítózkodott. A magyar alföldön, a magyarság fő települési területén szétterjedő török hódoltság az országnak mintegy 43 százalékát foglalta magában, amihez aztán még a folytonos harcok színhelyéül szolgáló, váltakozó birtoklásit végvárövezet csatlakozott az országnak mintegy 13 százalékával.⁶ Ez az 1526-ban kezdődő szomorú korszak csak a törökök teljes kiverésével, 1718-ban ért véget, amikor az önálló erdélyi fejedelemség is megszűnt. A magyarság azonban időközben óriási vérvesztéséget szenvedett, amit a le-

jobban megmutat az, hogy ACSÁDY Ignácnak az 1715. és 1720. évi országos adóösszeírások alapján készített becslése szerint az országnak a török hódoltság megszűnése után egészben csak 2.6 millió és eközött is csak 1.2 millió magyar lakosa *volt*, vagyis a MÁTYÁS korabeli népességgel szemben az egész lélekszám 35 százalékos, a magyarság pedig egyenesen 60 százalékos veszteséget szenvedett, úgyhogy a XV. század végével szemben a magyarság 75 százalékos túlsúlya 45 százalékos relatív többségre változott át. Ha ACSÁDY IGNÁC becslését az újabb bírálatok, nevezetesen BARSY GYULA és SZABÓ ISTVÁN megjegyzései alapján némileg módosítjuk is, még pedig az egész népesség számát 3 millióra, a magyarságét pedig 1.5 millióra emeljük, akkor is megmarad az egész népesség 25 százalékos, valamint a magyarságnak 50 százalékos csökkenése, ami a magyarság arányszámát két évszázad eredményeképpen, illetve a törökökkel folytatott végnélküli csatározások következtében 75 százalékról 50 százalékra vitte le.⁷ Ha a magyarság ezzel a harcával a saját létét is védte, a törökök lekötésével és a török erő gyengítésével mégis egész Európának tett jó szolgálatot és valóban Európa védőbástyája volt. A XVIII. századnak a törökök kiűzését követő évtizedei az elnéptelenedett ország betelepítésének feladatát hozták magukkal és noha a magyarság a hegyekből ősi települési területére, az alföldre lehúzódva derekasan megszorodott, a *Habsburgok* telepítési politikájával behozott idegenekkel nem tudott lépést tartani, úgyhogy amikor *II. József* 1787-ben népösszeírást tartott, ennek eredménye egy 8 millió főre szaporodott népességet talált, ebben azonban KOVÁCS ALAJOS becslése szerint már csak 3.1 millió volt a magyar,

⁶ A területi megoszlást a Területvédő Liga *La Hongrie* című 1919. évi kiadványának 16. lapján levő és „La Hongrie“ à l'époque de l'occupation turr que“ feliratú térképének a Magyar Statisztikai Szemle 1938. évi 4. „Szent István“ számában DONATH GYÖRGY „AZ ezeréves Magyarország területe“ c. cikke keretében megjelent 4. és „Magyarország a török uralom legnagyobb kiterjedése idején“ feliratú színes térképnek összevetéséből számítottuk ki úgy, hogy ebbe a térképkeretbe behelyeztük az 1914 előtti megyehatárokat akkor érvényes területi kiterjedéseikkel. Természetesen csak megközelítő számértékekről lehet szó.

⁷ BARSY GYULA: Magyarország népessége a honfoglalás óta. 350—353. I Magyar Statisztikai Szemle, 1938, évi 4. sz. — SZABÓ ISTVÁN: A magyarság életrajza. A Magyar Történelmi Társulat kiadása. Budapest, 1941, 1³/₄. í. s. köv. és 261. I., úgyszintén 49. I. s. köv.. valamint 200. í. s. köv.

⁹ Magyarország népességének fejlődése a török uralom megszűnte óta. A magyar béketárgyalások, I. kötet, 36—46. lap.

vagyis ország akkori egész képességének 39 százaléka.⁸ A török hódoltság alatt kipusztult népesség helyére tehát betelepült az a sokrétű nemzetiségi színek, amely éppen a nemzetiségi eszme uralomrajutása előestéjén Magyarországot nemzetiségi állammá *tette*. Az 1718-tól 1918-ig terjedő *negyedik* történelmi időszaknak a XVIII. század végétől a XX. század elejéig tartó szakasza alatt az ország csak éppen a XVIII. századbeli telepítés eredményét tudta megemészteni és 1787-el szemben az 1720. évi arányokat helyreállítani, amennyiben 1910-re a magyarság arányszáma a magyar birodalom területén 48.1 százalékra, a társországok nélkül számított Magyarországon pedig 54.5 százalékra emelkedett, mely utóbbi számarányban mindenesetre a nem teljesen asszimilált zsidóság 3.8 százaléka is benne van. El lehet tehát mondani, hogy a magyarság 1910-ben nemzetiségileg ott tartott, ahol 1720-ban a török hódoltság következtében és közvetlenül a törökök kiűzése után. *Amikor tehát a dolgok természetes rendjéből egy láncszem, a nemzetiségi egyneműség, hiányzott a trianoni béketárgyalások idején és a nemzetiségi elv uralma ennek az egynek a jelentőségét megnagyította, az ország feldarabolását elhatározó győztes háta mak Magyarországot és a magyarságot annak a következményeire büntették meg, ami önmagában Európának és a kereszténységnek a törökök ellen való védelme volt,*⁹ Az 1787. évi magyar számarány az 1848/49. szabadságharc leverését követő abszolutizmus idején, 1850-ben tartott népszámlálás alkalmával még csak 41.6,

⁹ A magyarság történelmi joga az ezeréves országterülethez nemzetiségi egyneműség mellett vitatható sem volna. De a maguk módján meghatározott történelmi jogot formálnak a saját települési területeikre a szlovákok és a románok is. Anélkül, hogy ezek vitatásába itt bele akarnánk elegyedni, csak közöljük e történelmi jogigények tömör megfogalmazását úgy, ahogy ezek a nemzetközi közvélemény előtt elhangzottak. A szlovák igény: „Upon the Slovaks there fell, in 1031, the mischance of conquest by the Magyars, under those domination they remained for 887 years. The silent tenacity with which this small folk preserved their national characteristics, including their language, through those centuries of alien rule may be accounted a good enough title-deed to their new independence.“ *Daily Telegraph*, London, 1938, március 23. sz., 16. l. „How Czechoslovakia won its Nationhood. Historic rights and minority grievances.“ — Még különösebb a román történelmi igény, amely Mihály havasalföldi vajdának a koronás magyar királytól 1600-ban elnyert és csak 1601-ig tartott erdélyi hercegségéről szólva a következőket állapítja meg: „For the first time in modern history and the only time before 1918 to united what once had been “Trajan's Dacia, in its widest extent, and with it the whole Human race north of the Danube, under a single sceptre.“ Rumania. *Encyclopedia Britannica*, 19. kötet, 645. lap.

százalékra emelkedett, míg a magyar birodalom egész területére számítva csak 365 százalék volt. Ahogy az abszolút uralom akkor íz országot tartományokra szaggatta, ezzel már szinte ízelítöt adott az ország későbbi trianoni feldarabolásából, még hogyha a tartományok akkor egy uralkodó alatt egyesültek is és a tartományi felosztás részben már az abszolútizmus alatt, egészben pedig 1867-ben megszűnt. Az 1850. évi népszámlálás idején a tulajdonképeni királyi Magyarország az egész országterület 57 százalékát *ieŰQ* az egész népesség 60 százalékával. Erdélyre esett 18 százalék területben és 16 százalék népességben, Horvát-Szlavonországra terület íep népesség szerint egyaránt 6 százalék, a katonai határőrvidékre 10 százalék területben és 7 százalék népességben, végül a szerb Vajdaságra (Bácska) és a temesi bánságra (Bánát) 9 százalék területben és 11 százalék népességben.¹⁰ Ha ezt a tartományi felosztást az ország trianoni feldarabolásával hasonlítjuk össze, felnagyítva megkapjuk a Délvidéken 1920-ban elvesztett területek körvonalait, viszont a románok 1920-ban messze túlmentek nyugat felé Erdély határain, a csehek és szlovákok javára 1920-ban északon elvesztett területek pedig még 1850-ben sem alkottak külön tartományt és az ezeréves magyar történelem folyamán egyébként is általában mindig a királyi Magyarország részei voltak. A trianoni békeszerződéssel végrehajtott országdarabolás *százalékos* megoszlása terület és népesség szerint a magyar birodalom 1910. évi népszámlálása alapján számítva a következő képet adja, ha összehasonlítjuk azzal, ami ebből az országdarabolásból az azóta bekövetkezett jóvátételek után máig megmaradt:

Országrészek	1 9 2 0		1 9 4 1	
	Terület	Népesség	Terület	Népesség
Királyi Magyarország	29	37	53	58
Čseh-szlovák-lengyel uralom	19	17	11	10
Osztrák-német uralom	1	1	1	1
Rómán uralom	32	25	19	15
Szerb uralom (Bánát)	}19	}20	3	3
Szerb-horvát-olasz uralom			15	15
Együtt	100	100	100	100

¹⁰ Az osztrák mérföldekben megállapított területek és az 1850. évi népszámlálás eredményei alapján. KÖNEK SÁNDOR: Az ausztriai birodalom jelesait a magyar korona országainak statistikai kézikönyve. Pest, 1865, 10. és 54. 1; — KELETI KÁROLY: Hazánk és népe. Pest, 1871, 50. 1. — A magyar korona országaiban az; 1891. év; elején végrehajtott népszámlálás eredményei I. rész. Általános népleírás. Budapest, 1893, 114—121 lap.

A nemzetiségi elv uralma a nemzetiségi állammá vált Magyarországnak még az ország földrajzi egységét is gyöngítő nehézségét támasztott azzal, hogy az országot lakó és a perifériákon elhelyezkedő kisebbségi népek földrajzi szomszédságban, településterületi folytonosságban élnek az ország határain kívül önálló államban élő törzsnépeikkel, mint a románok és a szerbek, vagy közeli rokon-nép szomszédságában élnek, mint az ukránok mellett a rutének, vagy legalább is rokon szláv nép szomszédságában, mint a csehek mellett a szlovákok.¹¹ Ez az állapot tehát Magyarország földrajz elhatárolása esetén azzal a következménnyel jár, hogy ez az ország-határ az egyes nemzetiségeknek rokon szomszédaikkal összefüggő településterületét kettévágja. Tisztán település-földrajzilag nézve szinte ugyanaz következik be, mint amit a trianoni békeszerződés* a magyarság településterületével elkövetett. A nemzetiségi elv alapján *tehát* olyan határmegvonás válik szükségessé, amely a történelmi országhatároktól eltérően kizárólag az egyes nemzetiségek településterületeinek elválasztó vonalait követi. Erről ismerte fel azonban már a MILLERAND-féle kísérőlevél, hogy Középeurópában a nemzetiségek olyan keverten élnek, hogy a nemzetiségi elv alkalmazása nemzeti kisebbségek teremtése nélkül lehetetlen. Azt viszont még ebből a kevert településből sem lehet következtetni, hogy az ilyen elkerülhetetlen nemzeti kisebbségeknek egyoldalúlag csak magyaroknak kell lenniök, mint ahogy ez a trianoni békeszerződés eredményeképpen *még az utódállamok népszámlálást adataival kimutathatóan is* bekövetkezett.

Annak megítélésére, hogy a trianoni békeszerződés a nemzetiségi elvet egyoldalúan a magyarság hátrányára alkalmazta, L. TESNIERE-nek, egy éppen nem magyarbarát francia statisztikusnak már az utódállamok népszámlálási adataiból kiinduló számításait kívánjuk felhasználni, melyek Európa 1926. évvégi népességének nyelvi megoszlását igyekeztek megállapítani. Eltekintünk tehát attól, hogy ezek az adatok az utódállamok területet lakó magyarság számát a valóságosnál kisebbnek tüntették fel amit már azért is megtehetünk, minthogy a magyarság igaza még enélkül a szükséges helyesbítés nélkül is napnál világosabban kitűnik. El kívánjuk tehát kerülni mindazokat a vitafelületeket amelyek ilyképen már nem a lényegre érintik. TESNIERE terjedelmes tanulmánya A. MEILLET-nek az új Európa nyelveiről 1928-ban

¹¹ V. ö. SZABÓ ISTVÁN: Id. mű, 205—304. I. Ugyanitt a németsegről is 205. l.

megjelent könyve függeléke gyanánt jelent meg és Európa népességét 1926 végére vonatkoztatva 490 milliónál valamivel többre (1490,098.244-re) becsülte.“ Ez a becslés, amely általában az 1920 körüli népszámlálásokon és az azóta feltételezhető szaporodáson alapult, Európa népességét valamivel túlbecsülte, mert Európa népessége az 1920 körüli népszámlálások szerint 452 millió, az 1931 (1 körüli népszámlálások szerint pedig 496 millió körül volt, 1926 végén tehát még közelebb kellett a 470, mint a 490 millióhoz lennie. Az így keletkező különbség azonban legfeljebb csak 3 százalék, az egyes nyelvekre való kihatása, azok megoszlási aránya tekintetében pedig nuég ennél is kevesebb. Európa népességén belül, az országhatárookra való tekintet nélkül, Magyarország és a magyarságot közvetlenül érdeklő három utódállam államalkotó nemzetiségeinek európai lélekszáma az anyanyelvi adatok szerint a következő volt: 1. a románok 13,739.474 fővel, 2. a magyarok 10,194.555 fővel, 3. a szerbek és horvátok 9,327.001 fővel, 4. a csehek 7,275.420 fővel, 5. a szlovákok 2,267.626 fővel, végül 6. a szlovének 1,582.080 fővel. Ha a szerbek és horvátok számát a szlovénekével összeadjuk, együttesen 10,909.081 főt kapunk, a csehek és

¹³ A. MEILLET: Les langues dans l'Europe nouvelle. Avec un Appendice de L. TESNIÈRE sur la Statistique des langues de l'Europe. Paris, 1928. MEILLET műve a 290. lapig tart. TESNIÈRE műve pedig innen a 484. lapig. Az Európára vonatkozó összefoglaló adatok a 465—467. lapon találhatók, ahol 120 európai nyelv között a román a 9., a magyar a 11., a szerb-horvát a 13., a cseh a 15., a szlovák a 24., a szlovén pedig a 28. helyet foglalja el. Az első három helyeit a németek, oroszok és angolok követik egymást. Meillet-nek a magyarságra tett tájékozatlan, sőt rosszhiszemű megjegyzéseivel (208—209. l., elszórtan Másutt is: X, 224, 246—247. l.) époly kevéssé akarunk itt vitába szállni, mint TESNIÈRE hasonlóan elfogult kijelentéseivel (299. l.). Csak megemlítjük, hogy mikor utóbbi azért, mert az 1910. évi magyar népszámlálás jóval több magyart talált a Felvidéken, mint az 1921. évi cseh, valamint, mert a bunyevácokat és sokácokat a szerbektől megkülönböztettük és végül mert statisztikai szolgálatunk a trianoni szerződés igazságtalanságai ellen érvelni merészelt, a magyar statisztikai szolgálatot egyoldalúan a tárgyilagosság teljes hiányával vádolja meg („par leur absence totale d'objectivité”), csak elhárítja a gyanút a magyarság tárgyi igazságát bizonyító adatai felől abban a tekintetben, hogy azokat netalan a magyarságra kedvezően igyekezett volna beállítani. Ezért fogadhatjuk elégtétellel azokat az engedményeit is, amelyeket a jugoszláv népkeverék részeinek megkülönböztetésére a 395. és 423—426. lapom fénytelen volt megtenni s ugyanígy a csehek és szlovákok megkülönböztetésére is a 430—453. lapon. Ez utóbbival mindjárt szlávbarát mesterével Meillet-vel is ellentétbe került, aki szerint ugyanis a szlovák csak nyelvjárása a cseh nyelvcsoporthoz.

a szlovákok együttes száma pedig 9,543.046 főt ad. Ez összesítet adatok szerint a mégy dunavölgyi állam államalkotó nemzetiségeinek sorrendje a következőképen alakul: 1. a románok 13,739.474 fővel, 2. a szerbek, horvátok és szlovének együttes száma 10,909.081 fővel, 3. a magyarok 10,194.555 fővel, végül 4. a csehek és szlovákok együttes száma 9,543.046 fővel. Az országhatárookra való tekintet nélkül megállapított lélekszámmal szemben viszont a páriskörnyéki országrendezés szerint *egyedül* a magyarság kapott *kisebb* népességet országot, mint európai lélekszáma, míg Románia népessége *nagyobb* lett» mint a románok európai lélekszáma. Jugoszlávia népessége *nagyobb* lett, mint az SHS királyság államalkotó nemzetiségeinek, a szerbeknek, horvátoknak és szlovéneknek együttes európai lélekszáma, végül különösképen Csehszlovákia népessége lett jóval *nagyobb*, mint a csehek és szlovákok együttes európai lélekszáma. TESNIÈRE adatai szerint ugyanis a következő képet nyerjük 1926 végére vonatkozóan:

Népesség száma:		Európai lélekszám:	
Magyarországon	8,375.566	Magyarok	10,194.555
Romániában	17,465.629	Románok	13,739.474
Jugoszláviában	13,047.568	Szerbek, horvátok, szlovének	10,909.081
Csehszlovákiában	14,096.995	Csehek, szlovákok	9,543.046

Még kirívóbb lesz a magyarság rovására hozott döntés egyoldalúsága, ha azt kutatjuk, hogy az egyes államalkotó nemzetiségek és nemzetiségi csoportok mily arányát alkották azon országod népességének, amelyekben uralkodók voltak és mily arányban laktak európai lélekszámukból ezekben az országokban. Ezek az arányszámok ugyanis így alakultak:

Államalkotó nemzetiség vagy csoport lélekszáma:		Ország népének százalékos arányszáma	Európai lélekszámának százalékos arányszáma
Magyarországon magyarok	7,499.704	89.6	75.6
Romániában románok	13,186.550	75.5	96.0
Jugoszláviában szerbek, horvátok, szlovének	10,124.291	77.6	95.0
Csehszlovákiában csehek, szlovákok	9,218.350	65.4	96.6

Ezekből a százalékos arányszámokból kitűnik, hogy amíg

magyarságnak alig *háromnegyedrész*e lakott a trianoni Magyarországon, amelynek népességében közel *kilencven százalékos* többséget alkotott, addig a másik három dunavölgyi állam *államsakotó nemzetisége*, sőt nemzetiségi csoportjai is *közel száz százezer*ben a saját országaikban laktak és ez országok népességé-
 ack *még így is csak kétharmad-háromnegyednyi* többségét alkották. Az európai magyarság Magyarországon kívül lakó 26.4 százaléknyi részéből 13.3 százalék lakott Romániában, 7.9 százalék Csehszlovákiában, 5 százalék Jugoszláviában, végül 0.2 százalék Ausztriában és Olaszországban. Ezzel szemben a románok egész európai népességéből csak 4 százalék lakott Románián kívül, a csehek és szlovákok egész európai népességéből csak 3.4 százalék lakott Csehszlovákián kívül, a szerbek, horvátok és szlovének egész európai népességéből csak 4 százalék *lakott* Jugoszlávián kívül és ebből is 5 százalék csak Olaszországban, tehát Jugoszlávián és Olaszországon kívül 2 százalék maradt.

Mindenesetre meg kell állapítani, hogy Tesniere-nek Romániára vonatkozó adatai nem alapulnak népszámláláson, hanem csak a román statisztikai hivatal igazgatójának népösszeírásokra és becslésekre támaszkodó közlésein s ez magyarázhatja, ha ezek az adatok az 1930-ban tartott népszámlálással nem mutatnak kielégítő összhangot. A romániai románoknak 1926 végére 13.2 Uillióban megállapított számának ugyanis 1930 végéig legalább is 13.6 millióra kellett volna nőnie, viszont 1950-ban is 13.2 millió léft volna. Ha az 1930. évi szám helyes, akkor az 1926. évinek nem lehet helyesnek lennie. Az 1930. körül megtartott népszámlálások eredményei szerint Magyarország népessége TESNIÈRE 1926 végei adataihoz képest 3.6 százalékkal, Romániáé 3.4 százalékkal, Csehszlovákiáé 4.5 százalékkal, Jugoszláviáé pedig 7 százalékkal nőtt volna meg, ami arra enged következtetni, hogy TESÍSIÈRE Románia 1926 végei össznépességét is valamivel túlbecsülte, Jugoszláviáét pedig kevesebbnek számította. Az 1930 körüli népszámlálások eredményeinek TESNIÈRE adataival való összevetéséből a következő összehasonlító képet nyerjük:

Népesség száma:	1926 1930—31		Ebből	1926 1930—31		Európai lélekszám 1926:
	millió			millió		
Magyarországon	8.4	8.7	Magyar	7.5	8.0	10.2
Romániában	17.5	18.1	Román	15.2	15.2	15.7
Jugoszláviában	15.0	15.9	Szerb stb.	10.1	11.0	10.9
Csehszlovákiában	14.1	14.7	Cseh stb.	9.2	9.8	9.5

A romániai románok, TESNIÈRE adataiból kiindulva; 1926 végétől az 1930. évi népszámlálásig csak mintegy 10 ezer fővel vagyis nem egészen 0.1 százalékkal szaporodtak volna meg, míg a magyarországi magyarság szaporodása ugyanez idő alatt 6.7 százalék, a csehszlovákiai cseheké és szlovákoké együttesen 6.5 százalék, a jugoszláviai szerbek, horvátok és szlovének együttes számáé pedig 9 százalék lett volna. Ha ezen az alapon próbálnók megállapítani, hogy mennyi lehetett az egyes felsorolt államalkotó "nemzetiségek összes létszáma 1950—31-ben Európában az ország határokra való tekintet nélkül, akkor a románok lélekszámát TESNIÈRE 1926 évvégei 13.7 milliós becslésével szemben csak 13.8 millióra, a szerbekét, horvátokét és szlovénekét 10.9 millióval szemben már 11.9 millióra, a csehekét és szlovákokét pedig 9.5 millióval szemben 10.2 millióra kellene becsülni, míg a magyarság számát 10.2 millióról 10.9 millióra lehetne emelni. Mivel a románok, valamint a szerbek, horvátok és szlovének, úgyszintén a csehek és szlovákok esetében a lélekszámnak több, mint kilenctizedrésze azokban az országokban élt, ahol államalkotó nemzetiségnek számítottak, ez a becslés az egyes utódállamok államalkotó nemzetiségeinek népszámlálása lélekszámával összhangban kialakítható. Más volt ezzel szemben a magyarság helyzete, minthogy európai lélekszámának több, mint egynegyedrészét Magyarországon kívül, a többi utódállamban lakott, miért is a magyarság egész európai lélekszámát az összes utódállamok népszámlálási eredményeihez igyekszünk alkalmazni, miáltal a 10.9 milliós lélekszám 10.7 millióra csökken, noha az utódállamok népszámlálást eredményeinek magyar bírálata szerint a magyarság európai lélekszáma a 11.4 milliót is elérhette.¹³ Hogy hogyan alakult a magyarság száma a magyar birodalom történelmi területén 1910-től 1930—31-ig, valamint hogy az utódállamok területén hogy tolongott el a magyarság száma 1920—21-től 1930—31-ig az 1926 végére szóló TESNIÈRE-féle, becslés közbeiktatásával, azt az alábbi összeállítás tüntetheti fel, 1910 után mindenkor természetesen az utódállamok népszámlálási adatainak helyesbítés nélkül való felhasználásával, amihez csak összehasonlításként fűzzük hozzá az utolsó hasábjában a magyar becslés helyesbítő számaival (*ezer főben*):

¹³ VITÉZ MIKE GYULA: A világ magyarsága. Magyar Statisztikai Szemle, 1938. évi 4. sz., 371. 1. A becslés szerint Európában szétszórtan még vagy 70 ezer magyar él, ezek azonban fenti okfejtésünk szempontjából nem jöhetnek figyelembe és számuk viszonylag is elhanyagolható.

Utódállam:	Magyar birodalom területén				Európában				Magyar becslés: 1930-re.
	1910	1930—31	1920—21	1926	%	1930—31	%		
Magyarország	6,751	8,001	7,147	7,499	73.6	8,001	74.7	8,001	
Románia	1,662	1,485	1,526	1,562	13.5	1,556	14.5	1,800	
Jugoszlávia	558	414	472	515	5.0	414	3.9	580	
Csehszlovákia	1,067	708	745	801	7.9	720	6.7	970	
Ausztria	26	10	25	12		10		35	
Olaszország	7	4	6	7	0.2	4	0.2	7	
Összesen	10,051	10,620	9,721	10,194	100.0	10,705	100.0	11,393	

A magyarságra legkedvezőtlenebb adatok elfogadásával is csak ugyanazt a képet kaphatjuk 1930—31-re, mint TESNIERE adatai alapján 1926-ra az utódállamok népességének és államalkotó nemzetiségeik európai lélekszámának összehasonlítása tekintetében, vagyis *egyedül a magyarságnak volt kisebb népességű országa, mini európai lélekszáma, míg Románia, Jugoszlávia és Csehszlovákia népessége nagyobb volt, mint a románok, szerbek horvátok-szlovének, illetve csehek-szlovákok európai lélekszáma.*¹⁴

Népesség száma:	Európai lélekszám:	millió	
Magyarországon	8,688,519	Magyarok	10.7
Romániában	18,032,896	Románok	15.6
Jugoszláviában	13,934,038	Szerbek, horvátok, szlovének	11.0
Csehszlovákiában	14,729,536	Csehek, szlovákok	10.2

Az egyes államalkotó nemzetiségek és nemzetiségi csoportok, lélekszámának uralmuk alatt álló országuk népességéhez és európai lélekszámukhoz viszonyított arányszáma 1930—31-re vonatkozóan sem mutat más képet, mint 1926 végére TESNIERE adatai alapján és pedig a következőképen alakul:

Allamalkotó nemzetiség vagy csoport lélekszáma:	millió	Ország népének százalékos arányszáma	Európa lélekszámának
Magyarországon magyarok	8.0	92.1	74.7
Romániában románok	13.2	73.1	95.7
Jugoszláviában szerbek, horvátok, szlovének	11.0	79.8	92.4
Csehszlovákiában csehek, szlovákok	9.8	66.2	96.1

¹⁴ A birtokolt területhez viszonyított népesség 1930/31-ben Csehszlovákiában négyzetkilométerenkint 104, Magyarországon 93, Romániában 59, Jugoszláviában 56 volt, a mai Magyarországon pedig 1941-ben 85.

Ha az 1930—31-re. vonatkozó adatok nem is egyirányban to-
lódtek el 1926-hoz képest, az eltérés oly csekély, hogy TESNIERE
számadatainak nagyságrendjét csak igazoltaknak tekinthetjük.
Eszerint *a magyarság 25.3 százaléka lakóit 26.4 helyett Magyar
országon kívül*, még pedig Romániában 14.5 százalék az 1926. évi
13.3 százalék helyett, Jugoszláviában 3.9 százalék az 1926. évi
5 százalék helyett, Csehszlovákiában pedig 6.7 százalék az 1926.
évi 7.9 százalék helyett. Ezzel szemben *a románoknak csak 43
százaléka lakott Románián kívül, a szerbeknek, horvátoknak,
szlovéneknek 7.6 százaléka Jugoszlávián kívül, végül a csehek-
nek, szlovákoknak 3.9 százaléka Csehszlovákián kívül*. Ezeknek
az arányszámoknak csak megfelelő az a fordított összefüggés:
amely az egyes államalkotó nemzetiségi csoportok és nemzetiségelv
többségi arányában mutatkozik országuk népén belül. *Míg Ma-
gyarországon a nem magyarok arányszáma 7.9 százalék volt. Ro-
mániában a nem románoké 26.9 százalék, Jugoszláviában a nem
szerbeké, horvátoké, szlovéneké 20.2 százalék, Csehszlovákiában
pedig a nem cseheké, szlovákoké 33.8 százalék.*

Ebből a helyzetből indult ki a területi revízió útja. A magyar-
ság hiába igyekezett a maga igazát bizonyítani, eredményt nein
ért el, amiben mindenesetre annak is része volt, hogy a magyar
érvelés alapjául mindig a történelmi elv szolgált, ezt pedig a nem-
zetiségi elv uralma idején senki nem értette meg rajtunk kívül,
így aztán könnyen elsikkadt a magyarságnak az az igazsága is,
amely pedig épp a nemzetiségi elv alapjáról bizonyítható volt.
vagy legalább is bizonyítható lett volna. A három érdekelt utód-
állam, Románia, Jugoszlávia és Csehszlovákia a magyar revízió
minden legkisebb lehetősége ellen a kisántantban szövetkezett
egymással és ezáltal egy közel 47 milliós blokkot alkotott az alig
9 milliós Magyarország ellen. A tartós béke és zavartalan fejlődés
érdekében bizonyára kívánatos lett volna, ha a dunavölgyi kis
aepek megértették volna egymást és a nagyhatalmak viszályaitól
függetlenül megegyezésre juthattak volna egymással. Egy ilyen
egyezségbe azonban a magyarság mindaddig nem léphetett be.
amíg politikai súlyát mesterségesen annyira lefokozták, hogy az
»épi erejével semmi arányban nem állott s amíg ennek az arány-
talanságnak fenntartására és a magyarság erőinek lefogására a
többi dunavölgyi kis népnek együttes hatalmi szervezete állott
fenn. Ha a négy utódállamnak, Magyarországnak, Romániának.
Jugoszláviának és Csehszlovákiának valamivel 55 millión felett
volt együttes népességéből indulunk ki, amelyből legalább 45 mil-

lió, vagyis 80 százalék, esett az államalkotó nemzetiségekre a magyarság teljes lélekszámának felszámítása esetén, míg a külön bözet rúnyomórésze, legalább 10 százalék, németekből állott, akkor a szerbek, horvátok és szlovének együttes száma egyrésztől, valamint a csehek és szlovákok együttes száma másrésztől csak éppen hogy megfelelhetett a magyarság számának, a románok száma pedig szintén nem volt lényegesen a magyarok száma fölött. A magyarság népi aránya tehát a másik három csoporthoz képest csak 1 volt a 3-hoz, míg a politikai kényszerhelyzet folytán a hatalmi arány annyira eltolódott, hogy 1 lett az 5-höz. A magyarság természetesen saját erői lefokozása nélkül egy 1:3-ae alapot sem fogadhatott volna el, mert nem mehetett volna bele egy olyan viszonyba, amelyben az összes többi felek vele szemben foglalnak állást. A magyarság részvételéhez elengedhetetlen minimum tehát csak az lehetett volna, ha a három másik csoportnak legalább egyike a magyarság oldalán állhatott volna, hogy így egy 2:2 arányú hatalmi csoportosulás alakulhatott volna ki a négyes blokkon belül.

A területi revízió azonban mégis elindult a maga útján. A tények ereje mutatta meg, hogy a területi revízió a nemzetiségi elv alapján is lehetséges, mert ahhoz neon férhet kétség, hogy *Magyarországnak 1938—1941 között bekövetkezett négyszeri megnagyobbodása* nem a történelmi elv, hanem a *nemzetiségi elo alapulvételeivel ment végbe*. Ez az elv osztotta ketté a Csehszlovákia birtokába jutott és az 1910. évi magyar népszámlálás szerint 48.2 százalékos szlovák többségű felvidéki részt a mai Szlovákiára, amelynek 1910-ben 73.6 százalék volt a szlovák többsége, valamint a visszacsatolt Felvidékre és Kárpátaljára, amelynek együttes területén a magyarság 1910. évi többsége 59.7 százalékos volt. Ugyanez a nemzetiségi elv működött közre akkor, amikor az 1910. évi magyar népszámlálás szerint 53.8 százalékos román többségű keletmagyarországi részt kettéválasztották az 1910-ben 62.1 százalékos román többségű Délerdélyre, valamint az 51.4 százalékos magyar többségű, visszacsatolt keleti részekre. És végül még a Délvidék kettéosztásánál is a nemzetiségi elv volt irányadó, mert a vissza nem csatolt Bánátban a szerbek relatív többsége 1910-ben 405 százalék volt, a visszafoglalt Bácskában és Baranyában viszont a magyarság volt 42.2 százalékos relatív többségben, mely utóbbi csak a szintén megszállt Muraköz és a Vendvidék hozzácsatolásával csökkent 37 százalékos arányszámra. Az egykori Horvát-szlavonországot a maga 1910. évi 62.5 százalékos horvát és 88 szá-

zalékos horvát-szerb-vend többségével már eleve figyelmen kívül hagyjuk, mint amelyről a területi revízió során még a történelmi elv alapján is lemondtunk.

Hogy a területi revízió útján eljussunk a mai Magyarország-
iftoz, elsősorban a történelmi magyar birodalom nemzetiségi meg-
oszlására s azután e birodalomnak a trianoni békeszerződéssel
végrehajtott feldarabolására vetünk egy rövid pillantást. Á ma
ngyarság számarányának alakulását KOVÁCS ALAJOS a polgári né-
pességre korlátozva és Horvátszlavonország, valamint Fiume nél-
kül a következőképen határozta meg 1720-tól 1910-ig:¹⁵

Év:	1720	1787	1850	1869	1880	1890	1900	1910
Magyarság %-a	44.9	39.0	41.6	45.5	46.6	48.6	51.5	54.5

Az 1720. évi százalékról már megemlítettük, hogy az nagyobb
valószínűség szerint 50 volt, amint arról is szólottunk, hogy miért
ment ez le a század végéig 39-re. Azóta a magyarosodás folyama-
ios volt és további zavartalansága esetén az ország idővel teljesen
magyarrá válhatott volna. Hogy ennek a folyamatnak az ered-
ményeképen az egyes nemzetiségek miként vesztek tért az egész
magyar birodalmon és a társországok nélkül számított szűkebb
Magyarországon belül, azt a korábbi becslésekkel kiegészített nép-
számlálási adatok mutathatják meg. Először tehát a birodalmi
adatokat vegyük sorra a nemzetiségek *százalékos* aránya tekinte-
tében:

Év:	Magyar	Német	Szlovák	Román	Rutén	Horvát	Szerb	Egyéb
1840	37.4	9.9	15.1	17.1	3.4	6.9	9.8	2.4
1850	36.5	10.5	13.2	17.0	3.4	8.9	7.4	3.3
1880	41.2	12.5	11.9	15.4	2.5	15.0		1.7
1890	42.8	12.2	11.0	14.9	2.2	9.0	6.1	1.8
1900	45.4	11.1	10.5	14.5	2.2	8.7	5.5	2.1
1910	48.1	9.8	9.4	14.1	2.5	8.8	5.5	2.2

Az 1840. évi adatok FÉNYES Eleknek egyházi anyakönyveken
alapuló becsléseiből származnak, a későbbiek ellenben már mind
népszámlálási adatok.¹⁶ A szerbek 1840. évi 9.8 százalékos arány-
számában a sokácok 3.3 százalékos arányszáma is benne van,
az 1840. évi 2.4 és az 1850. évi 3.3 százaléknyi egyéb nemzetisé-

¹⁵ A 8. jegyzetben idézett helyen, 39—40. 1.

¹⁶ A 9. jegyzetben idézett hivatalos kiadványból, 115—119. I.

gúek között pedig egyaránt 1.9 százalék zsidó. A szűkebb Magyarországon viszont a százalékos nemzetiségi arányszámok így alakultak:

Év:	Magyar	Német	Szlovák	Román	Rutén	Horvát	Szerb	Egyéb
1869	46.6	13.8	13.8	18.7	3.5	1.6	2.0	0.0
1880	46.6	15.6	13.5	17.5	2.6	4.6		1.6
1890	48.5	13.1	12.5	17.1	2.5	1.5	3.3	1.7
1900	51.4	11.9	11.9	16.6	2.5	1.1	2.6	2.0
1910	54.5	10.4	10.7	16.1	2.5	1.1	2.5	2.2

Az 1869. évi adatok KELETI KÁROLYnak a tanköteles gyermekek anyanyelvi megoszlása alapján végzett számításaiból erednek és nem terjedtek ki Fiúméra.¹⁷ A későbbiek már népszámlálási adatok, de 1880-ban és 1890-ben csak a polgári lakosságra vonatkozóan, míg 1900-tól kezdve már a katonai népesség is figyelembe van véve. A szerbek feltüntetett arányszámait a bunyevácok és sokácok számával még emelni kell, mert ez utóbbiak a vendekhez hasonlóan az egyéb nemzetiségek között vannak felvéve. A bunyevácok és sokácok a szerbektől elsősorban római katolikus vallásukkal és ebből folyó nyugati kultúrájukkal különböznek, de anyanyelvük magyar kölcsönszavaktól éltekintve mégis a szerb. A múltban feltétlenül államhű és magyarbarát szerbeknek lehetett őket tekinteni. Számuk azonban sohasem lehetett jelentékeny, így 1910-ben a bunyevácok, sokácok arányszáma a szűkebb Magyarországon 0.5, a magyar birodalomban 0.4 százalék, a szlovén nyelvű vendeké pedig minkét viszonylatban 0.4 százalék volt. Ez utóbbiakra is figyelemmel a magyar birodalom, a szűkebb Magyarország és Horvátszlavonország százalékos nemzetiségi megoszlása 1910-ben a következő volt:

A 325.4 ezer négyzetkilométernyi magyar birodalmat a maga 30.9 millió lakosával, amelyből 282.9 ezer négyzetkilométer és 18.5 millió lakos esett a szűkebb Magyarországra és 425 ezer négyzet-

kilométer 2.6 millió lakossal a társországokra, a trianoni békeszerződés a következőképpen darabolta széjjel:

Az osztrák-lengyel-olasz részesedés az összes területnek csak 2 százaléka, az összes népességnek pedig 2.7 százaléka, tehát viszonylag alárendelt jelentőségű. Egyébként a lengyel részesedés ma már Szlovákiához tartozik. Az elcsatolt egész terület 232.4 ezer négyzetkilométeren lakó 13.3 millió lélek között, együttesen számítva, a magyarság volt 25 százalékos relativ többségben, amely arány Horvátszlavonország nélkül 30.2 százalékra nőtt és a magyarságnak a magyar birodalom területén élt egész számából nemi kevesebbet, mint 33 százalékot tett. A magyarság *tehát*, amely 1926-ban az utódállamok statisztikái szerint 26.4 százalékban lakot! a nem magyar többségű utódállamok területén. 1930—51-ben pedig 25.3 százalékában osztozott ebben a sorsban, az 1910. évi magyar népszámlálás adatai alapján s a trianoni békeszerződés megkötésének idején 33 százalékában jutott kisebbségi helyzetbe, akkor, amikor az új országhatárokat névleg a nemzetiségi eiv alapján, de tényleg egyoldalúan a románok, szerbek -horvátok- szlovének, illetve csehek-szlovákok javára rendezték.

A területi revízió szempontjából a történelmi magyar birodalom a trianoni Magyarországon kívül *három* fő részre oszlott és pedig először a *Csehszlovákiának* jutott egész területre, amelyből 1938—1939 folyamán két részletben mintegy 39 százalék (az 1910. évi népességnek is 39 százaléka) került vissza, azután a *Romániának* jutott egész területre, amelyből 1940-ben mintegy 42 százalékot (az 1910. évi népességnek is 42 százalékát) kaptuk vissza, végül a *Jugoszláviának* jutott területre Horvátszlavonország nélkül, amelynek 1941-ben mintegy 55 százalékát (az 1910.

évi népesség 62 százalékát) foglaltuk vissza, illetve 18 százalékot (az 1910. évi népesség 23 százalékát), ha Horvátszlavonországot is figyelembe vesszük. Egészen pedig visszakért a történelmi magyar birodalom területének 24 százaléka az 1910. évi népesség 21 százalékával, ami a trianoni Magyarország területével együtt 53 százalékot, illetve népességével együtt 58 százalékot tett. A visszatért *felvidéki* rész a történelmi magyar birodalom területének 8, illetve 1910. évi népességének 7 százaléka, a visszatért *keleti* rész a birodalmi terület 13, illetve 1910. évi népességének 10 százaléka, végül a visszatért *délvidéki* rész a birodalmi terület 3 s az 1910. évi népesség 4 százaléka. Mielőtt a területi revízió hatom szakaszát s egyben a történelmi magyar birodalom három revíziós fő részét részletesebben szemügyre vennők, vessünk egy pillantást a trianoni Magyarország nemzetiségi képének alakulására a területi revíziót megelőző időben, amint ez a három irányú revízióval megnövelt mai Magyarország nemzetiségi képének kialakulásához a maga részéről hozzájárult. Az 1920. és 1930. évi népszámlálás adatainak a trianoni területre alkalmazott 1910. éviékel való összevetése a következő képet adja a nemzetiségek *százalékos* megoszlásáról:

Év	Lakosság millió	Magyar	Német	Szlovák	Román	Horvát	Szerb	Egyéb
1910	7.6	88.4	7.5	2.2	0.4	0.6	0.3	0.8
1920	8.0	89.5	6.9	1.8	0.5	0.5	0.2	0.8
1930	8.7	92.1	5.5	1.2	0.2	0.5	0.1	0.6

A nemzetiségek térvesztése a magyarsággal szemben tehát * történelmi Magyarország idejéből fennmaradt a trianoni Magyarország idejére is. Számottevő nemzetiség azonban ekkor már csakis a német volt. A nemzetiségek eltolódása tekintetében még fontosabb különbség származott abból, hogy a *nemzetközi vándor-mozgalom* a múltnál nagyobb jelentőséghez jutott. A tengerentúli kivándorlás ugyan valósággal lehetetlenné vált, annál nagyobb lett ellenben a hajlandóság az utódállamok közötti népességesejére. Nem lehet ennél fogva elmellőzni annak a körülménynek a figyelembevételét, hogy minden nemzetiség abba az államba igyekezett települni, ahol uralkodó helyzetet foglalt el. Ezt az utódállamoknak a kisebbségek ellen folytatott elnyomó politikája nagy mértékben előmozdította és ebben a tekintetben egyedül a történelmi <elv alapján álló trianoni Magyarország volt kivétel, amely a nem-

zetiségek irányában tanúsított megértő politikájával igyekezett bebizonyítani azt, hogy mint nemzetiségi állam a történelmi határok között is békekességben és barátságban tudna kisebbségeivel megélni. A többi utódállam ezzel szemben, mint tényleges nemzetiségi állam, kisebbségeivel szemben a nemzeti állam egyoldalú igényeivel lépett fel. Mint ahogy MEILLEI kíméletlen őszinteséggel kijelentette a romániai magyar kisebbség fele, hogy most őket fenyegeti az elrománosodás veszélye: „*C'est le tour des Hongrois de résister à la roumanisation*“^{TM} — így volt ez mindenütt, a magyarságnak minden utódállamban védekeznie kellett az elnemzetietlenítés veszélye ellen. A különböző uralmak alatt végzett népszámlálások eltérő eredményeinek egyik fő forrását is abban kell keresni, hogy a több nyelvet beszélő és függő helyzetben levő elemek hajlandók bevallásaikat a mindenkori államhatalomhoz alkalmazni, tehát könnyen és gyorsan elveszhetnek más nemzetiségek: javára tartós uralomváltás esetén, de ugyanúgy visszaszerezhetők és így megmenthetők, ha a revízió még idejében jön.^{1*} A négy részletben lefolyt háromirányú magyar revízióról meg lehet állapítani, hogy a magyarság folytatólagos térvészítésének közepette még idejében *jött*, amint ezt a mai Magyarországon 1941-ben megtartott népszámlálás eredményei bizonyíthatják. A trianoni Magyarország erős magyarosodása ugyanis nem szolgálhatott volna kárpótlásul azért a térvészítésért, amelyet a magyarságnak a többi utódállam területén el kellett volna szenvednie s hogy ez a folyamat tényleg megindult, azt az utódállamok 1920—21. és 1930—31. évi népszámlálásai is megmutatták. A trianoni Magyarország területén kívül az 1910. évi magyar népszámlálás szerint még 3.3 millió magyar élt, 1930—31-ben ellenben már csak 2.7 millió. Az 1920—21. és 1930—31. évi népszámlálások közötti időben a magyarság száma 475 ezerről 414 ezerre fogyott Jugoszláviában és 745 ezerről 720 ezerre Csehszlovákiában, ami Romániában sem lett volna másképp, ha ott 1920 körül komoly népszámlálást tartottak volna. A trianoni Magyarország ezt a fogyást egyelőre még ellensúlyozni látszott, de erre egyre kevésbé lehetett volna számítani. Ép ezért a területi revízió a magyarság részére sürgős életkérdéssé vált.

A történelmi magyar birodalomból elcsatolt három fő rész közül elsősorban a *Csehszlovákiának* jutott terület került revízió

¹⁸ Id. mű: 209. lap.

¹⁹ V. ö.: A fölszabadult országrészek közgazdasági jelentősége.. Pécs, 1940. e művem 20-21. lapját.

alá, még pedig két részletben, amelyeket elkülönítve szokás szemügyre venni, nemcsak azért, mert a két részterület külön került vissza, hanem azért is, mert a magyar Felvidék és Kárpátalja között nemzetiségi tekintetben számottevő különbség is van, Amíg ugyanis az előbbinek az 1910. évi népszámlálás szerint a trianoni Magyarországot megközelítő erős magyar többsége volt, tudniuk 86.5 százalék, addig az utóbbinak 68.9 százalékos rutén többséget követő 12.7 százaléknyi magyarság a csak gyöngé kisebbségét alkotta. A rutén autonómia már Csehszlovákiának is békeszerződési kötelezettsége volt, amelyet nem adott meg s ezt a magyar revíziós propaganda nem is mulasztotta el hangoztatni, úgy-hogy csak egészen természetes, hogy a visszacsatolt Kárpátaljától ezt a nemzetiségi autonómiát megtagadni nem lehetett. Mindezek ellenére az alábbiakban a Csehszlovákiától visszakerült két terület összevonva állítjuk az eredetileg elcsatolt egész területtel és a vissza nem jutott mai Szlovákiával szembe. Ebben a Szlovákiában azonban az eredetileg Lengyelországhoz csatolt kis határsáv is benne van és ez magyarázza, hogy a vissza nem csatolt és a visszacsatolt területek együttes összege 0.6 ezer négyzetkilométerrel, 1910. évi népességük pedig 0.02 millió lélekkel több annál, ami eredetileg Csehszlovákiának jutott. Mivel az egész terület nemzetiségi megoszlása ugyanúgy az 1910. évi magyar népszámláláson alapszik, mint a területnek mai kettéoszlására alkalmazott nemzetiségi adatok, tanulságos megfigyelni, hogy a kettéoszlás hogyan tolta el a százalékos nemzetiségi számarányokat. A kép ugyanis, amelyet nyerünk, a következő:

Ország-rész:	Terület ezer km ²	Lakosság millió	Magyar	Német	Szlovák	Rutén	Egyéb
Csehszlovákiának jutott	61.6	3.52	30.5	7.4	48.2	12.5	1.8
A mai Szlovákia	38.2	2.17	11.6	8.4	75.6	3.6	2.8
A visszatért Felvidék	24.0	1.37	39.7	5.5	7.7	25.7	1.4

Ami a visszatért felvidéki területek számszerű összevonása mellett szól, az elsősorban földrajzi összefüggésük és csak másod-sorban az, hogy így szemléletesebbé válik a Csehszlovákiával szemben alkalmazott revízióval beállott változás. A visszatért felvidéki területek együttes állományában is egészen elenyésző kisebbséget alkotnak a szlovákok, cseh települési területek pedig természetesen egyáltalán nincsenek, miután ilyenek a történelmi magyar birodalom területén sem 1910-ben, sem előtte sohasem

voltak, viszont a ruténeklakta terület csaknem egész terjedelmében visszakerült.

A területi revízió második iránya kelet felé mutatott és a *Romániának* jutott területre vonatkozott. Noha a visszacsatolás egy részletben történt, a visszatért területet településföldrajzi tekintetben három részre lehet tagolni. A nemzetiségi elv szempontjából a színmagyar nyugati határsáv nem okozhatott különös problémát. Annál nagyobb nehézséget kellett a színmagyar Székelyföld visszacsatolásánál leküzdeni, minthogy a nyugati határsáv és a Székelyföld közé magyar városokkal teletűzdelt román települési területek ékelődnek be. Ha ezzel román települési területek visszacsatolása elkerülhetetlenné is vált, a visszatért terület magyar többsége mégis biztosítható volt és⁴ a Romániánál maradt Délerdély számottevően nagyobb román többségű, mint az eredetileg Romániához csatolt egész keleti terület volt. A nemzetiségi elv szempontjából a keleti területi revízió sokkal gondosabb munka volt, mint annak idején az egész keleti terület egyszerű elcsatolását. A keleti országrész kettéosztása ugyanúgy a nemzetiségi elv alapján eszközölt jóvátétel volt, mint a Felvidék kettéoszlása. A két részterület százalékos nemzetiségi képe az egyesített területévei összehasonlítva az 1910. évi magyar népszámlálás alapján ezt a következőképpen mutatja meg:

Országrész:	Terület ezer km ²	Lakosság mllió	Magyar	Német	Román	Egyéb
Romániának jutott	103.1	5.26	31.6	10.8	53.8	3.8
Délerdély	60.0	3.07	17.3	15.5	62.1	4.9
A visszatért Kelet	43.1	2.19	31.4	4.1	42.1	2.4

A Romániának jutott terület magyarságának közel egyharmada Délerdélyben maradt, tehát mintegy kétharmada került vissza, viszont a Romániának jutott terület románságának mintegy kétharmada Délerdéllyel Romániában maradt és közel egyharmada a visszatért Kelettel Magyarországhoz került. A kevert népességű terület kettéosztása tehát a nemzetiségi elvnek ebben a tekintetben is eleget tett.

Utoljára maradt a területi revízió dél felé, amely annak ellenére, hogy a fegyveres foglalás alakját öltötte, szintén a *Jugoszláviának* jutott terület megosztásával járt, még pedig, ha az egykori Horvátszlavonországra is figyelemmel vagyunk, akkor ez a 63.1 ezer négyzetkilométeres országrész háromfelé oszlott szét, ha ellenben erre a 425 ezer négyzetkilométerre, a mai önálló Horvátország részére, nem vagyunk figyelemmel, akkor ugyan-

olyan kettéoszlást találunk, mint a másik két revíziós irányban A Jugoszláviához elcsatolt terület 4.13 milliónyi lakosából így az egykori Horvátszlavonországra eső 2.62 milliónyi lakosságot figyelmen kívül hagyva, az 1910. évi magyar népszámlálás alapján 1.51 millió \$őnyi népességet kell a kettéoszlásnak megfelelően szétválasztani. A vissza nem tért Bánáton kívül azonban a visszatért Délvidéken belül is meg kell különböztetni a földrajzilag összefüggő Bácskától és Baranyától a velük földrajzilag össze nem függő és nyugatabbra fekvő Muraközt és Vendvidéket, mely utóbbiak nemzetiségi képe is különbözik az előbbiekéitől. Csak Bácska és Baranya, pontosabb meghatározással Délhácsk* és a baranyai háromszög különbözik élesen a Bánát nemzetiségi viszonyaitól. Bácska—Baranyában ugyanis a magyarság relatív* többsége 42.2 százalék volt 1910-ben, amivel szemben a szerbek arányszáma csak 19.8 százalék, a szerbek, bunyevácok, sokácok, horvátok és vendek együttes arányszáma pedig szintén csak 28.7 százalék volt. Már a Muraközben és a Vendvidéken a horvátok é» vendek együttes többsége 82.7 százalék volt a magyarság 15.5-százalékos arányával szemben, mely többségből a horvátokra 46.2 százalék, a vendekre pedig 36.5 százalék esett. A Muraköz és a Vendvidék hozzászámítása Bácska—Baranyához a magyarságot 37 százalékos relatív többségben meghagyja ugyan, de már csak a szerbek 15.9 százalékos arányával szemben, valamint a bunyevácok 5.2 és a sokácok 1.7 százalékos arányának hozzászámításával adódó 22.8 százalékkal szemben is, viszont ebből a horvátok és vendek hozzáadása után már 39.2 százalékot kapunk. Még így is“ elüt azonban a visszatért egész Délvidék nemzetiségi képe a vissza nem tért Bánátétól, ahol a szerbek 40.5 százalékkal tiszta relatív többséget alkottak. A földrajzilag összefüggő Bácska—Baranya és a Bánát szétválasztása tehát kétségtelenül a nemzeti-ségi elven alapszik. Ez kitűnik az alábbi szembeállításból is, amelyben az egykori Horvátszlavonországon kívül Jugoszláviához elcsatolt egész terület 1910. évi nemzetiségi arányszámait állítjuk szembe a vissza nem tért Bánátéival, valamint a visszatért egész Délvidék hasonló százalékos adataival:

Ország-rész	Terület ezer km ²	Lakosság millió	Magyar	Német	Román	Szerb	Horvát	Vend	Egyéb
Jugoszláviának jutott	20.6	1.51	30.2	20.0	5.1	29.5	6.1	4.4	4.7
Bánát	9.1	0.57	19.1	31.9	13.4	40.5	0.6	0.0	4.5
A visszatért Délvidék	11.5	0.94	37.0	18.9	0.0	22.8	9.5	7.1	4.8

A szerbek fenti számába a magyarbarát, magyar kölcsönvokat használó, római katolikus, tehát a görög keleti szerbek-től eltérően nyugati kultúrájú bunyevácok és sokácok is fel vannak véve. Számuk azonban a Bánátban semmi szerepét nem játszik, úgyhogy ez a Bánát nemzetiségi képének eltérését a többi délvidéki országrészről még jobban kiemeli.

A nemzetiségi elv álláspontjáról végrehajtott háromirányú területi revízió tárgyi jogosultságát és szükségszerűségét azok az országképek igazolják, amelyek az utódállamok népszámlálási statisztikái szerint is olyan helyzetet teremtettek, hogy amíg a magyarságnak *kisebb* népességű országot hagytak meg a trianoni békeszerződéssel, mint európai lélekszáma, a románoknak, szerbeknek-horvátoknak-szlovéneknek, valamint cseheknek-szlovákoknak európai lélekszámuknál *nagyobb* népességű országot adtak. Ugyanez jutott kifejezésre abban, hogy a *magyarság* európai népességének legfeljebb *háromnegyedrész*e lakott saját országában, amelynek népességén belül *kilenc-tizednyi* többséget alkotott, a *másik három* utódállam államalkotó nemzetiségi csoportja pedig több mint *kilenc-tizedrészében* saját országában lakott, de ennek népességén belül elért többsége még így sem volt nagyobb Csehszlovákiában *kétharmadnál*, Romániában *háromnegyednél*, Jugoszláviában pedig *negyötödnél*. Ezt az aránytalanságot kellett a nemzetiségi elv alapján is a magyarság javára kiegyenlíteni. Nézzük most már, hogy a háromirányú területi revízió milyen helyzetet teremtett. A mai Magyarország nemzetiségi képét az 1910. évi népszámlálás alapján és az 1941. évi új magyar népszámlálás szerint, amely nemcsak az anyanyelvet, hanem ezzel párhuzamosan a nemzetiséget is külön megtudakolta, a következő százalékos megoszlás tüntetheti fel:

Népszámlálás:	Terület ezer km ²	Lakosság millió	Ma- gyar	Né- met	Szlo- vák	Ro- mán	Ru- tén	Szerb	Hor- vát	Vend	Egyéb
1910. (Anyanyelv)	171.6	12.10	74.5	7.4	2.6	7.9	5.1	1.1	2.0	0.6	0.8
1941. (Anyanyelv)	171.6	14.68	77.5	4.9	1.8	7.5	5.8	0.9	1.6	0.5	1.5
1941. (Nemzetiség)	171.6	14.68	80.9	5.6	1.2	7.2	5.7	0.1	1.5	0.1	1.7

A magyarság tehát az 1910. évi népszámlálás szerint a háromirányú területi revízióval olyan országhoz jutott hozzá, amelyben 74.5 százalékos többsége volt, holott a trianoni országhoz számítva ugyancsak az 1910. évi népszámlálás szerint a többsége 88 százalék volt. Ezzel lehetővé vált, hogy még mindig az 1910. évi népszámlálás alapján a magyarságnak Magyarországon lakó száma

6.7 millióról 9 millióra volt emelhető, vagyis a magyarság 1910. évi 10.1 milliós európai lélekszámából 67 százalék helyett 90 százalék lakhatott Magyarországon. Ha ezt a 745 és 90 százalékot az utódállamok 1920—21. és 1930—31. évi népszámlálásainak eredményeivel és TESNIÈRE számításával összehasonlítjuk, akkor azt találjuk, hogy az 1910. évi alapon a mai magyar országterületen a magyarság többsége számottevően nagyobb, mint Csehszlovákiában a csehek és szlovákok együttes többsége volt (65.4 és 66.2 százalék), inkább nagyobb, mint kisebb a románok nagyromániai többségénél (75.5 és 73.1 százalék) és alig kisebb a szerbek, horvátok és szlovének együttes többségénél Jugoszlávián belül (77.6 és 79.8 százalék). Ugyanakkor azonban a magyarság európai számának csak 90 százaléka lakott a mai magyar országterületen míg az utódállamok államalkotó nemzetiségeinek mindegyikéből sokkal több esett a saját országuk területére, még pedig a csehek és szlovákokból 96.6 és 96.1 százalék, a románokból 96.0 és 95.7 százalék, a szerbekből, horvátokból és szlovénekből pedig 93.0 és 92.4 százalék. Ez persze a magyarságra nézve csak az 1910. évi évi alapon van így. Az 1941. évi új magyar népszámlálás eredménye azonban a magyarságra nem kedvezőtlenebb, hanem inkább még kedvezőbb. A magyarság többsége a mai országterületei anyanyelvi alapon 74.5 százalékról 77.5 százalékra ment fel, nemzetiségi bevallás szerint pedig egyenesen 80.9 százalékra. Ez azt jelenti, hogy a *magyarság többsége a mai Magyarországon az 1941. évi állapot szerint nagyobb, mint a többi utódállam bármelyikének államalkotó nemzetiségéé vagy akár nemzetiségi csoportjáé is volt a saját népszámlálásaik szerint akár 1920—21-ben, akár pedig 1930—31-ben.* Még kirívóbbá válik a különbség, ha ezeket a nemzetiségi csoportokat *elemeikre* bontjuk szét, mert eszerint az 1930. évi cseh-szlovák 66.2 százalékos többségből csakis *a csehek gyöngye 303 százalékos aránya* marad meg igazi többségnek és 15.7 százalék a szlovákok aránya; a szerbek, horvátok és szlovének 1931. évi 79.8 százaléknyi többségéből pedig csak egy *47.7 százalékos relatív többség* marad meg *a szerbek javára*, míg 23.3 százalék a horvátok és 8.8 százalék a szlovének aránya. Egyedül a románok javára marad meg az 1930. évi 73.1 százaléknyi többség, amely azonban a magyarság 77.5 százalékos, sőt 80.9 százalékos többségénél számottevően kevesebb.

Feltehető azonban, hogy a magyarság európai lélekszámából a mai Magyarországon többen laknak, mint ugyanezen az országterületen 1910-ben, vagyis 90 százaléknál többen. A mai Magyar-

országban lakó magyarok száma az 1941. évi népszámlálás anyanyelvi adatai *szerint* 11.4 millió, nemzetiségi adatai szerint pedig éppenséggel 11.9 millió. Ha a magyarság a mai Magyarországnépességének ma ugyanúgy csak 74.5 százalékát tenné, mint 1910-ben, akkor a magyarság mai száma az anyanyelvi adatnál 440 ezerrel lenne kevesebb. Alig hihető, hogy a magyarságra nézve kedvezőtlen trianoni időszak alatt ilyen szaporodási többlet állhatott volna elő anélkül, hogy ugyanakkor legalább részben megfelelő bevándorlási többlet nem mutatkozott volna; A mai országterületen kívül 1910-ben 1 milliónál valamivel több magyar élt.²⁹ Feltehető, hogy ezeknek a mai száma a közbenső természetes szaporodás ellenére is inkább kevesebb az elvándorlások folytán. Ha a mai országterület népességének 1910 és 1941 között mutatkozó 21 százalékos szaporodásával emeljük ezt az 1 milliós számot és ebből levonjuk azt a 440 ezer főnyi többletet, amelyet a magyarság a mai országterületen anyanyelvi alapon is mutat, akkor mintegy 800 ezer marad, ami szerintünk az a teljes lélekszám» amelyet a magyarság a mai országterületen kívül Európában,», vagy ami ezzel megközelítően egy, a többi utódállam mai területen elérhet. Ha ezt a lélekszámot az 1941. évi magyar népszámlálás adataihoz hozzáadjuk, a magyarság európai lélekszáma a& anyanyelvi adat szerint 12.2 millióra, a nemzetiségi adat szerint pedig 12.7 millióra tehető. Középarányosként a magyarság hazai számát 11.6 milliónak, európai lélekszámát pedig 12.4 milliónak véve, az előbbi az utóbbinak 935 százaléka lenne az 1910-re vonatkozó 90 százalékos adat helyeit. Ha ezzel szemben arra a kérdésre akarnánk megfelelni, hogy a hármaskör magyar területi revízió hogyan változtatta meg az utódállamok államalkotó nemzetiségi csoportjainak területi megoszlását, az ebben a tekintetben elének tornyosuló nagy nehézségek megkerülésére csak azt az egy lehetőséget látjuk magunk előtt, hogy az 1930—31. évi alapon felbecsüljük a románok, szerbek-horvátok-szlovének, valamint a csehek-szlovákok 1941. évi valószínű lélekszámát és hogy ennek hány százaléka lakik a mai Magyarországon kívül. Becslésünk szerint a románok 1941. évi európai lélekszáma 15 millió, a szerbeké-horvátoké-szlovéneké 13 millió, a cseheké-szlovákoké pedig 11 millió körül lehetett, vagyis együttesen 39 milliót tett volna. Ebből a

²⁶ A pontosabb adat 1.04 millió, amely számból a mai Szlovákiára 24.1 százalék, Délderélyre 52 százalék, Horvátországra 10.5 százalék, a Bánátra 10.2 százalék. Nyugatmagyarországra 2.6 százalék, Fiuméra pedig 0.6 százalék esik.

lélekszámból pedig Magyarországon 1941-ben 4.7 százalék lakott, vagyis Magyarországon kívül 95.3 százalék. Nemzetiségenkint szétválasztva a kép nem ilyen egyértelmű, mert a 15 milliónyi románból a mai Magyarországra esnek 7.5 százalék, a 13 milliónyi szerb-horvát-szlovén lélekszámból 3.4 százalék, végül a 11 milliónyi cseh-szlovák népességből 2.5 százalék, vagyis Magyarországon kívül lenne 92.7 százalék román, 96.6 százalék szerb-horvát-szlovén és 97.5 százalék cseh-szlovák. A 92.7 százalékos román arány a 93.5 százalékos magyar arány nagyságrendjének teljesen megfelelőnek mondható és a csekély különbséget a számítás megközelítő voltánál fogva nem lehet bizonyító erejűnek tekinteni. Annál inkább jöhet számba az a nagyobb különbség, amely a magyarság százalékarányától a másik két nemzetiségi csoportot elválasztja. Egészen véve pedig el lehet mondani, hogy a hármassági területi revízió a nemzetiségi elv alapján végrehajtható volt anélkül, hogy a magyarság hátrányára fennállott aránytalanság jóvátételének az utódállamok államalkotó nemzetiségeinek hátrányára fennálló aránytalansággá kellett volna változnia. Ha a mai magyar országterület 1910. évi állapotát a többi utódállam 1920—21. évi állapotával, az 1941. évi állapotunkat pedig a többiek 1930—31. évi állapotával hasonlítjuk össze, akkor a következő százalékos képet kapjuk:

Utódállam	Országá népének %-os arányszáma		Európai lélekszámának %-os arányszáma	
	1910—1920/21	1941—1950/51	1910—1920/21	1941—1950/51
Magyarország	74.5	80.9	90.0	95.5
Románia	75.5	75.1	96.0	95.7
Jugoszlávia	77.6	79.8	95.0	92.4
Csehszlovákia	65.4	66.2	96.6	96.1

A mai országterület 1910. évi állapota tehát kiállja az összehasonlítást az utódállamok bármelyikével még akkor is, ha ez utóbbiaknak azt az *előnyt* adjuk, hogy államalkotó nemzetiségi csoportjaikat egyértékűeknek vesszük egységes nemzetiségekkel. Az 1941. évi adataink pedig 1910. évi adatainkat felülmúlják s vele egyben valamennyi utódállam nemzetiségi csoportjait is. Az 1941. évre vonatkoztatottan pedig még érvényes az az adat is, hogy a *magyarság európai lélekszámának mintegy 93.5 százalékát úgy tudjuk egy országban egyesíteni, hogy a többi utódállam államalkotó nemzetiségeinek 95.3 százaléka országunk határain*

kívül élhet, illetve ugyanakkor, amikor az európai magyarság 6.5 százaléka országhatárainkon kívül marad, a többi utódállam államalkotó nemzetiségeinek csupán 4.7 százalékát vagyunk kénytelenek országhatárainkba befogadni. Nem egyszerű megfordítása tollát a trianoni igazságtalanságnak a magyar jóvátétel, hanem osztó igazság.

Mindebből pedig azt a következtetést kell levonni, hogy a mai Magyarország, amelynek ezeréves történelmi múltját ezen a területen vitatni nem lehet, egyedül a nemzetiségi elv szempontjából nézve is *megtámadhatatlan*.